

Biedermeier og romantisme

Ca. 1820-1850/70

Fra ca. 1820 efter den første fase af romantik er overstået (højromantikken) - kan der spores to modsatrettede strømninger i dansk litteratur, biedermeier og romantisme.

Biedermeier

Denne strømning har fået navn efter en tysk litterær romanfigur, den troskyldige spidsborger, skolelærer Gottlieb Biedermaier. Derfra er navnet blevet knyttet til en borgerlig kultur, der var kendetegnet ved at dyrke det harmoniske og det moralske, og ved at fortrænge det ubehagelige og det umoralske.

I dansk litteratur fra perioden 1820-1870 findes

træk af Biedermeier-kulturen i det meste af den danske digtning. En dyrkelse af familien, det hyggelige, det moralske, det idylliske, det danske bondelandskab, stokroseidyl, det trygge og det kendte, det gode, det moralske og det harmoniske. På en måde kan man se det som en banalisering eller udvanding af den romantiske organismetæknings panteisme.

Tendensen findes hos H.C. Andersen, Blicher, Christian Winther, Kaalund og Thomasine Gyllembourg. Morten Korch kan siges at være en sen repræsentant for biedermeier-digtningen.

Romantisme

Romantismen var fremherskende i romantikkens sidste fase, fra ca. 1830 til 1850. Den står for det stik modsatte af biedermeier-litteraturen. Den er fascineret af det interessante, det farlige, det dæmoniske, det erotiske og det splittede. Med hensyn til det splittede kan man måske forbinde strømningen med den tidlige romantiks dualistiske splittelse, blot er det nu ikke længere så meget på det filosofiske som på det psykologiske plan at splittelsen er interessant.

Romantismen kommer især til udtryk hos Emil Aarestrup, men også hos H.C. Andersen og Søren Kierkegaard.

I novellen "Sildig opvaagen" af Blicher ses biedermeier-idyllen i beskrivelsen af de tre familiers selskabelige samvær, "Trianglen", men samtidig det farlige, det erotiske, det splittede og det dæmoniske i Elises hemmelighedsfulde væsen, i hendes forhold til kærligheden, der får katastrofale følger for hele idyllen

Hovedtræk i romantismen

- Dyrkelsen af skønhed
- Drift
- Kynisme
- Melankoli
- Individualisme: Jeg, dig, vi osv.
- Det interessante: Brud på normer, fx "utroskab" - Det ekstraordinære.
- Intet overjordisk men derimod realisme
- Det tragiske
- Døden
- Selviscenesættelse
- Grænseoverskridning
- Smerten ved livet
- Mangel på idyl
- Følelser af eksistentiel ensomhed og mangel på at passe ind i verden.
- Man søger til bunds i det dunkle for at finde det smukke, de fortrængte mørke sider, der ellers aldrig ser dagens lys.
- Søge ind til det inderste i sjælen, og se hvad man finder
- Foregår i nuet - i øjeblikke

